

Enheten för EU:s inre marknad

YTTRANDE

2025-09-26

Dnr 2025/01062-2

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av betänkandet: Stärkt insyn i politiska processer (SOU 2025:52)

(Ert dnr: JU2025/01117)

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik. Vårt uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

I det remitterade betänkandet presenteras flera förslag i syfte att åstadkomma en förstärkning av allmänhetens möjligheter till insyn i politiska beslutsprocesser. Dels rör detta insyn i finansieringen av politiska partier och valkandidater, dels rör det frågan om bättre transparens när det gäller kontakterna mellan lobbyister och politiska beslutsfattare. Dessa frågor blir grundligt belysta och analyserade ur olika perspektiv i betänkandet. Bland förslagen kan nämnas att ett register över lobbyister ska upprättas för att öka möjligheterna till insyn. Detta s.k. lobbyregister är tänkt att administreras av Kammarkollegiet och ska vara tillgängligt på internet. Vidare föreslås också förstärkt insyn i partifinansieringen; förslagen inkluderar här bl.a. ett generellt förbud mot anonyma bidrag och ett förbud mot att ta emot utländska bidrag.

Kommerskollegium noterar att betänkandet har analyserat de EU-rättsliga aspekterna i ett bredare perspektiv (t.ex. i avsnitt 4 och 6). Avgränsat till de frågor som vi ansvarar för, så har vi inte några närmare synpunkter i sak på betänkandets förslag. Möjligen, när det gäller avsnitt 4.4.3 om EU:s direktivförslag om transparens för tredjelands intresserepresentation, så hade Kommerskollegium, som är nationell samordnare av IMI-systemet inom EU (Internal Market Information System), gärna sett att IMI lyfts fram. Exempelvis kunde det tydliggjorts att ansvariga nationella myndigheter (exempelvis Kammarkollegiet för svensk räkning) enligt EU-förslaget ska utbyta information via IMI-systemet. Således bör användandet av IMI för administrativt samarbete och informationsutbyte i sinom tid framgå av de skyldigheter som Kammarkollegiet har när det gäller att dela informationen i IMI. För praktiskt stöd kring detta finns den nationella IMI-samordnaren på Kommerskollegium tillgänglig.

I övrigt kan rent övergripande sägas, att de flesta förslag om förstärkt transparens enligt vår mening har både för- och nackdelar som förmodligen behöver diskuteras

vidare i syfte att nödvändiga intresseavvägningar av motstående intressen blir tillräckligt analyserade och genomarbetade. De särskilda yttrandena och reservationerna (sid. 719–734) innehåller enligt oss överlag intressanta synpunkter.

Avslutningsvis bedömer vi att förslagen inte aktualiserar EU:s anmälningsprocedurer för varor och tjänster, som Kommerskollegium administrerar.¹

Ärendet har avgjorts av enhetschefen Christofer Berg i närvaro av utredarna Moa Näsström, Ebba Akterin och Ralph Eliasson, föredragande.

Christofer Berg

Ralph Eliasson

¹ Det avser EU-direktiven 2015/1535 (anmälningsdirektivet) och tjänstedirektivet 2006/123.